

Praha 15. května 2020

Č. j.: MZDR 20599/2020-1/MIN/KAN

MZDRX01AAR9B

OCHRANNÉ OPATŘENÍ

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle § 80 odst. 1 písm. h) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), **nařizuje** postupem podle § 68 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně před zavlečením onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2 toto ochranné opatření:

I.

S účinností ode dne 18. května 2020 od 00:00 hod. se

I. nařizuje

1. zákaz vstupu na území České republiky pro všechny cizince, kteří neměli ke dni 12. března 2020 na území České republiky přechodný pobyt nad 90 dnů, nebo trvalý pobyt; to neplatí:
 - a) pro rodinné příslušníky ve smyslu § 15a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, občanů České republiky nebo občanů Evropské unie s bydlištěm na území České republiky,
 - b) pro občany Evropské unie a cizince s povoleným pobytem v Evropské unii, kteří tranzitují přes Českou republiku za účelem cesty domů a mají k tomuto účelu vystavenou nótu zastupitelského úřadu (průjezd a repatriace),
 - c) je-li vstup těchto cizinců v zájmu České republiky,
 - d) pro přeshraniční pracovníky, žáky a studenty, kteří za účelem výkonu práce nebo vzdělávání v České republice pravidelně oprávněně překračují státní hranici s Českou republikou ze sousedního státu a předloží lékařské potvrzení o absolvování testu za podmínek uvedených v bodě 9,
 - e) pro pracovníky mezinárodní dopravy,
 - f) pro pracovníky servisu kritické infrastruktury,
 - g) pro diplomaty a úředníky mezinárodních organizací registrované u Ministerstva zahraničních věcí,

- h) v naléhavých mimořádných situacích,
- i) pro občany Evropské unie, kteří vstupují na území České republiky prokazatelně za účelem výkonu ekonomické činnosti, a to na dobu nejdéle 72 hodin, a předloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1.,
- j) pro občany Evropské unie, kteří vstupují na území České republiky za účelem výkonu ekonomické činnosti nebo studia na vysoké škole a předloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1.,
- k) pro sezónní zaměstnance, kteří předloží potvrzení o absolvování testu podle bodu III./2.,
- l) pro klíčové a vědecké pracovníky, kterým bylo vydáno vízum s počátkem platnosti od 11. května 2020, a jejich rodinné příslušníky, kteří je doprovází a kterým bylo vydáno vízum od 11. května 2020, a předloží potvrzení o absolvování testu podle bodu III./2.,
- m) pro pracovníky ve zdravotnictví a sociálních službách, kterým bylo vydáno vízum s počátkem platnosti od 11. května 2020, a jejich rodinné příslušníky, kteří je doprovází a kterým bylo vydáno vízum od 11. května 2020, a předloží potvrzení o absolvování testu podle bodu III./2.,
- n) pro držitele dlouhodobého víza za účelem převzetí povolení k pobytu, kteří předloží potvrzení o absolvování testu podle bodu III./2.,
- o) pro manžele a nezletilé děti cizinců s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem na území České republiky, kterým bylo vydáno dlouhodobé vízum a předloží potvrzení o absolvování testu podle bodu III./2.

pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím dokumentem;

2. všem osobám podle bodu 1 písm. a) až h), které vstoupí na území České republiky, bezprostředně po vstupu na území České republiky oznámit tuto skutečnost, a to telefonicky nebo jiným vzdáleným přístupem, krajské hygienické stanici příslušné podle místa bydliště nebo ohlašovaného pobytu; to neplatí pro osoby, které jsou uvedeny v bodě 1
 - a) písm. a), pokud předloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1.; rodinní příslušníci, kterým bylo vydáno krátkodobé vízum, předloží potvrzení podle bodu III./2.,
 - b) písm. b) a h), pokud doba jejich pobytu na území České republiky nebude delší než 24 hodin nebo pokud předloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1.,
 - c) písm. c), e), f) a g), pokud doba jejich pobytu na území České republiky nebude delší než 14 dní nebo pokud předloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1.,
 - d) písm. d), pokud předloží lékařské potvrzení o absolvování testu, které splňuje podmínky uvedené v bodě 9; toto potvrzení nemusí předkládat pracovníci ve zdravotních a sociálních službách, základních složkách integrovaného záchranného systému, nebo pracovníci subjektu kritické infrastruktury, pokud doba

jejich pobytu na území České republiky nebude delší než 14 dnů; toto potvrzení o absolvování testu dále nemusí předkládat zemědělci hospodařící v bezprostředním příhraničí, lesníci, myslivci a rybáři při výkonu práce v bezprostředním příhraničí, jejichž pobyt na území České republiky nebude delší než 24 hodin;

3. všem občanům České republiky a cizincům s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem na území České republiky, kteří při vstupu na území České republiky nepředloží lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1., bezprostředně po vstupu na území České republiky oznámit tuto skutečnost, a to telefonicky nebo jiným vzdáleným přístupem, krajské hygienické stanici příslušné podle místa bydliště nebo ohlašovaného pobytu; to neplatí pro osoby, které odpovídajícím dokumentem doloží, že
 - a) za účelem výkonu práce nebo vzdělávání v sousedním státě pravidelně překračují státní hranici, pokud předloží lékařské potvrzení o absolvování testu, které splňuje podmínky uvedené v bodě 9; toto potvrzení nemusí předkládat pracovníci ve zdravotních a sociálních službách, základních složkách integrovaného záchranného systému, nebo pracovníci subjektu kritické infrastruktury, kteří předloží nótu zastupitelského úřadu cílové země, že jde o zdravotní, sociální služby, základní složky integrovaného záchranného systému, nebo subjekt kritické infrastruktury, a že v místě výkonu práce byla přijata opatření k zabránění šíření koronaviru SARS CoV-2, zejména povinnost nosit ochranné prostředky dýchacích cest, pokud doba vycestování nebyla delší než 14 dnů,
 - b) vycestovaly v naléhavé mimořádné situaci, pokud doba jejich vycestování nebyla delší než 24 hodin,
 - c) vycestovaly jako pracovníci mezinárodní dopravy, jako pracovníci servisu kritické infrastruktury, diplomati nebo úředníci mezinárodních organizací, pokud doba jejich vycestování nebyla delší než 14 dní; servis kritické infrastruktury v zahraničí pro tyto případy musí být doplněn nótu zastupitelského úřadu cílové země,
 - d) hospodaří jako zemědělci v bezprostředním příhraničí nebo jde o lesníky, myslivce nebo rybáře při výkonu práce v bezprostředním příhraničí, pokud doba jejich vycestování nebyla delší než 24 hodin,
 - e) vycestovaly za účelem výkonu ekonomické činnosti, pokud doba jejich vycestování nebyla delší než 72 hodin a pokud nejde o přeshraničního pracovníka dle písmene a);
4. krajským hygienickým stanicím, aby u osob, které oznámí vstup na území České republiky podle bodů 2 a 3, a ani do 72 hodin od vstupu na území České republiky nepředložily místně příslušné krajské hygienické stanici potvrzení o absolvování testu uvedeného v bodech 2 a 3, rozhodly o nezbytných karanténních opatřeních, a pokud test prokázal přítomnost SARS CoV-2, rozhodly o izolaci podle § 64 písm. a) ve spojení s § 2 odst. 6 a 7 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
5. všem osobám, které oznámí vstup na území České republiky podle bodů 2 a 3 bezodkladně se podrobit RT-PCR testu na přítomnost SARS CoV-2 a předložit místně příslušné krajské hygienické stanici lékařské potvrzení o absolvování tohoto testu podle bodu III./1. nejpozději do 72 hodin od vstupu na území České republiky, a to pokud orgán ochrany veřejného zdraví v individuálních případech osob spadajících pod kategorii zájem České republiky, servis kritické infrastruktury, diplomati a úředníci mezinárodních organizací, nebo naléhavá mimořádná situace nerozhodl o jiných karanténních opatřeních

v souladu se zákonem č. 258/2000 Sb. a o délce těchto opatření; nepředloží-li osoba lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1., postupuje krajská hygienická stanice podle bodu 4;

6. všem osobám, které od 18. května 2020 00:00 hod. vstoupily na území České republiky,
 - a) v případě jakýchkoliv příznaků počínajícího infekčního onemocnění (zejména zvýšená teplota, kašel, dušnost, zažívací obtíže, ztráta čichu, celková slabost, případně další příznaky) neprodleně oznámit tuto skutečnost, a to telefonicky nebo jiným vzdáleným přístupem, svému registrujícímu poskytovateli zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost, nebo nemají-li registrujícího poskytovatele, pak jakémukoliv poskytovateli v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost,
 - b) strpět při přechodu státní hranice provedení kontroly příznaků infekčního onemocnění, a pokud budou zjištěny příznaky infekčního onemocnění, poskytnout potřebnou součinnost zdravotnickým pracovníkům při provedení odběru biologického vzorku za účelem zjištění přítomnosti onemocnění COVID-19;
7. všem subjektům, které přijímají cizince za účelem ekonomické činnosti podle výjimky uvedené v bodě I./1. písm. j) až n) zajistit těmto cizincům
 - a) ubytování po celou dobu jejich pobytu na území České republiky,
 - b) lékařskou péči nebo registrujícího poskytovatele lékařských služeb po celou dobu jejich pobytu na území České republiky, včetně úhrady lékařské péče, není-li zajištěna jinak,
 - c) jejich dopravu ze státní hranice do místa ubytování a po dobu 14 dní od vstupu na území České republiky dopravu mezi místem ubytování a pracovištěm, přičemž k cestě cizince do zaměstnání a ze zaměstnání nelze využít veřejnou hromadnou dopravu,
 - d) návrat zpět do země původu v případě ztráty zaměstnání na území České republiky;
8. že všem osobám podle bodu I./1. písm. j) až n), jejichž vstup je považován za nezbytný, lze výjimečně umožnit vstup na území České republiky i bez předložení potvrzení o absolvování testu; nezbytnost potvrzuje ministr gesčně příslušný za dané odvětví; tyto osoby mají povinnost absolvovat test RT-PCR na přítomnost SARS CoV-2 do 72 hodin po vstupu na území České republiky a předložit lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1. místně příslušné krajské hygienické stanici;
9. přeshraničním pracovníkům, žákům a studentům, kteří při hraniční kontrole předkládají potvrzení o absolvování testu, aby při prvním překročení státní hranice do České republiky, jde-li o osoby podle bodu I./3. písm. a), nebo při takovém překročení státní hranice do České republiky, které nastane po 72 hodinách od prvního překročení, jde-li o osoby podle bodu I./1. písm. d), předložili lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1., a poté při každém dalším překročení státní hranice do České republiky, které nastane po 30 dnech po předložení lékařského potvrzení o absolvování testu podle bodu III./1., předkládali lékařské potvrzení o absolvování testu, který není starší než 4 dny, o tom, že byl proveden test podle bodu III./1.;

10. zastavení přijímání žádostí o víza a přechodné a trvalé pobyty na zastupitelských úřadech České republiky s výjimkou žádostí o:

- a) krátkodobá víza, jde-li o účely pobytu uvedené v bodě I. písm. a), c), e), f), g), h), k) a m),
- b) dlouhodobá víza za účelem sezónního zaměstnání,
- c) mimořádná pracovní víza,
- d) přechodný pobyt, jsou-li podány cizinci zařazenými do vládního Programu klíčový a vědecký personál,
- e) přechodný pobyt podaných cizinci zařazenými do vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec, pokud budou vykonávat zdravotnické povolání nebo pracovat v sociálních službách,
- f) přechodný pobyt podaných cizinci zařazenými do vládního Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec,
- g) povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu a žádostí o oprávnění k pobytu nad 90 dnů manželů a nezletilých dětí vědeckých pracovníků,
- h) přechodný pobyt podaných cizinci zařazenými do Režimu STUDENT: koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů a projektu Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí,
- i) povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území a žádostí o dlouhodobé vízum za účelem rodinným, jde-li o manžele a nezletilé děti cizince s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem na území České republiky,
- j) vydání dlouhodobého víza za účelem převzetí povolení k pobytu na území České republiky;

tyto výjimky platí pouze pro žádosti o víza a přechodné pobyty na zastupitelských úřadech České republiky ve státech, jejichž opatření prováděná z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 přijímání takových žádostí umožňují; Ministerstvo zahraničních věcí zveřejní seznam takových států způsobem umožňujícím dálkový přístup;

11. přerušit všechna řízení o žádostech o oprávnění k pobytu nad 90 dnů podaných na zastupitelských úřadech České republiky s výjimkou řízení o žádostech podaných na zastupitelských úřadech České republiky ve státech, jejichž opatření prováděná z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 umožňují provádění úkonů v rámci řízení; Ministerstvo zahraničních věcí zveřejní seznam takových států způsobem umožňujícím dálkový přístup;

II. zakazuje

všem osobám, které vstoupí na území České republiky a kterým nebyla nařízena karanténa podle bodu I./4., a osobám uvedeným v bodě I./1. písm. i) až o) volný pohyb na

území celé České republiky po dobu pobytu na území České republiky, nebo po dobu nejdéle 14 dní ode dne vstupu na území České republiky, s výjimkou:

- a) cest do zaměstnání a pohybu v rámci výkonu zaměstnání a cest k výkonu podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti a pohybu v rámci výkonu této činnosti,
- b) cest nezbytně nutných k obstarávání základních životních potřeb, k zajištění péče o děti, k zajištění péče o zvířata, využívání nezbytných finančních a poštovních služeb, doplnění pohonných hmot,
- c) cest do zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb,
- d) cest za účelem vyřízení neodkladných úředních záležitostí,
- e) cest zpět do místa svého bydliště,
- f) pohřbů;

III. stanoví

1. že lékařským potvrzením o absolvování testu se rozumí potvrzení vydané lékařem nebo orgánem ochrany veřejného zdraví o tom, že byl proveden test RT-PCR na přítomnost SARS CoV-2 s negativním výsledkem, který není starší než 4 dny; test si zajišťuje osoba na vlastní náklady;
2. že potvrzením o absolvování testu se rozumí lékařské potvrzení o absolvování testu podle bodu 1. spolu s potvrzením vydaným příslušnou laboratoří o tom, že byl proveden test RT-PCR na přítomnost SARS CoV-2 s negativním výsledkem, který není starší než 4 dny; test si zajišťuje osoba na vlastní náklady; potvrzení musí obsahovat údaje, na základě kterých je možné jednoznačně zjistit a ověřit údaje o typu testu, jeho stáří, o laboratoři, která test provedla, a skutečnost, že potvrzení skutečně vydala;
3. že naléhavou mimořádnou situací dle bodu I./1. písm. h) se rozumí
 - a) přeshraniční přejezd příslušníků integrovaného záchranného systému, včetně horské služby a ostatních složek integrovaného záchranného systému,
 - b) převoz krve, kostní dřeně a jiného biologického materiálu odběrovými týmy, převoz a průvoz sanitním vozem nebo vozem pohřební služby,
 - c) potřeba poskytnutí zdravotních služeb,
 - d) plnění povinnosti uložené soudem, cesta na základě předvolání státního orgánu, výkon soudního rozhodnutí, nebo jiné úřední jednání či využívání nezbytných finančních a poštovních služeb,
 - e) vyzvednutí či odvoz rodinných příslušníků ze zahraničí nebo do zahraničí, včetně aut na letištích,

- f) nezbytná péče o blízké rodinné příslušníky, kteří nejsou schopni se o sebe sami postarat, výkon práva péče o nezletilé dítě nebo styk s ním a zajištění nezbytné péče o zvířata,
- g) účast na pohřbech nebo svatbě,
- h) jiné humanitární situace.

II.

Toto mimořádné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

Epidemie je zvýšený výskyt nemoci, který je geograficky a časově omezen. Při epidemii infekčního onemocnění dochází zpravidla k prudkému nárůstu počtu onemocnění v čase, kdy nemocnost dosahuje hodnot vyšších, než je běžná sporadická nemocnost. Hodnoty nemocnosti, při kterých dochází již k epidemickému šíření (tzv. epidemický práh) jsou různé a liší se podle nemoci. U některých nemocí hodnota epidemického prahu není přesně známa. Hlavním kritériem, zda se jedná o epidemii či nikoli, je pak vzájemná epidemická souvislost jednotlivých případů nemoci. Rychlost šíření nemoci v populaci je závislá na původci nákazy, inkubační době nemoci a zejména na cestách přenosu. Mezi nejzávažnější epidemie z pohledu dopadu a zátěže v populaci jsou epidemie způsobené mezilidským šířením. Nejvyšší nemocnosti v populaci je dosahováno při šíření respirační cestou, pomocí kapének obsahujících infekční agens, které se dostávají do okolí nemocného při mluvení, dýchání, kašláním a kýchním. Každá epidemie infekčního onemocnění je epidemickým procesem skládajícím se ze tří základních článků: zdroj nákazy, cesta přenosu a vnímavý jedinec.

V souvislosti s probíhající pandemií onemocnění COVID-19 a přijatými opatřeními k odvrácení jejích bezprostředních dopadů na zdraví obyvatel České republiky se ukazuje, že mezi nejdůležitější nástroje, jak ovlivnit vzniklou epidemii a zastavit její nekontrolovatelné šíření, je ovlivnit tyto jednotlivé články epidemického procesu. Zdroj nákazy lze izolovat a léčit, cestu přenosu přerušit a vnímavého jedince chránit, například karanténními opatřeními či očkováním, které v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 však není k dispozici.

Při epidemickém šíření infekčního onemocnění hrozí riziko, že bez přijetí mimořádných opatření dojde k nekontrolovatelnému šíření infekce v populaci s možností vyčerpání kapacit zdravotnického systému vzhledem k možnostem izolace a léčby a v důsledku se zásadním dopadem do zdraví populace. Mezi nejvíce nebezpečné patří paralelní šíření, kdy jeden nemocný současně nakazí více než jednoho člověka a dochází tak k masivnímu šíření infekce v populaci.

Mezi klíčová opatření patří možnost účinného přerušení šíření nákazy mezi jednotlivci a v celé populaci (omezení shlukování, omezená poskytování vybraných služeb, používání ochranných a dezinfekčních prostředků).

Hlavním cílem opatření je přerušit souvislý epidemický proces a zastavit epidemii v co nejkratším čase a za co nejmenších ztrát lidských životů, za současné minimalizace negativních dopadů do ekonomiky (avšak s ohledem na primární cíl – zastavení epidemie). Toho lze dosáhnout omezením pohybu osob, omezením konání hromadných akcí, omezením provozování epidemiologicky závažných činností, používáním přiměřených osobních ochranných prostředků a zvýšenou dezinfekcí.

Opatření je společně s dalšími platnými opatřeními zaměřeno tak, aby byla zajištěna širší škála specifických opatření zohledňující i předběžnou opatrnost v souvislosti s dalším šířením onemocnění COVID-19.

Cílem vydávaných opatření je omezit vybrané činnosti nebo služby, kdy je toto omezení důležité zejména v případech mezilidsky přenosných infekčních onemocnění, jako je právě COVID-19. Při závažné infekci, která se přenáší cestou kontaminovaných kapének (aerosolu), je třeba předcházet koncentraci lidí zejména v uzavřeném prostoru, za případného stanovení dalších podmínek jejich setrvávání v takovém místě. Je proto potřebné použít nástroje, jak regulovat provoz v takových místech.

Stejně tak je nezbytné omezit nebo regulovat provozování veřejných činností a služeb spojených s vyšší produkcí kapének a aerosolu, jako jsou bazény, koupaliště, společné sprchy, sauny, wellness centra. Při nákazách přenášených respirační cestou je nezbytné kontrolovat místa s velkým nahromaděním osob, při kterém je daleko snazší přenos nákazy. Tím spíše toto pak platí v případě činností epidemiologicky závažných, jako jsou kadeřnictví, pedikúra, manikúra nebo solárium či kosmetické nebo masérské služby.

S ohledem na výše uvedené principy vedoucí k zamezení či eliminaci onemocnění COVID-19 je též na místě zakázat nebo omezit pořádání veřejných nebo soukromých akcí. Během epidemie totiž patří mezi základní protiepidemická opatření přerušení cesty přenosu nákazy v populaci. Největší význam má toto opatření u nákaz přenášených vzdušnou cestou nebo přímým kontaktem. Omezení pohybu a shromažďování se ukázaly jako efektivní nástroj kontroly epidemie COVID-19, pokud je přijat co nejdříve po vypuknutí epidemie.

Cílem tohoto opatření je provést kroky nezbytné k dalšímu zpomalení šíření nemoci COVID-19, dále zplošťovat křivku počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2, který způsobuje respirační onemocnění COVID-19, v České republice, a tím předejít přetížení až zhroucení zdravotního systému tak, jak k tomu došlo či dochází v zemích, v nichž nebyla včas přijata odpovídající opatření (tj. v čínském Wu-chanu, v Itálii, Španělsku, Francii, Velké Británii nebo některých částech USA, zejména New Yorku) a naopak pokračovat v nastavených uvolňovacích opatřeních. Zploštění křivky počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2 má za cíl při současném stavu poznání docílit tří zcela zásadních pozitivních efektů:

- Zabránit přeplnění kapacity nemocnic. To má umožnit jak zachování nezbytné zdravotní péče ve vztahu k pacientům, kteří nejsou nakaženi koronavirem SARS-CoV-2, tak ve vztahu k pacientům s onemocněním COVID-19, kteří potřebují hospitalizaci. Cílem je zachovat smrtnost, tak jak se to v České republice zatím daří, v rozsahu cca 2–3 %, aniž by došlo k jejímu nárůstu na celosvětový průměr dosahující téměř 7 %, nebo dokonce na 10 a více procent, jako tomu je v současnosti zejména ve Francii (zde smrtnost již dokonce dosahuje téměř 18 %), Nizozemsku, Belgii, Španělsku, Itálii nebo Velké Británii. Závažný stav vyžadující hospitalizaci se přitom dle Státního zdravotního ústavu, vycházejícího z dat a analýz Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, může objevit u více než 30 % infikovaných, z toho v širším průměru přinejmenším téměř 2,5 % infikovaných (ale spíše podstatně

více) připadá na pacienty v kritickém stavu. Nekontrolované šíření epidemie přitom může v krátkém horizontu několika měsíců zasáhnout až vyšší desítky procent populace.

- Zabránit explozivnímu rozšíření onemocnění COVID-19, při němž by ve zvýšené míře docházelo (a) k šíření agresivnějších typů koronaviru SARS-CoV-2 a (b) k vyšším koncentracím koronaviru SARS-CoV-2 v těle. Vyšší koncentrace koronaviru SARS-CoV-2 v těle a přítomnost jeho agresivnějších typů přitom při zohlednění současných vědeckých poznatků vede k většímu rozsahu zdravotních komplikací nakažených osob a k vyšší smrtelnosti.
- Snížit smrtelnost a četnost těžkých průběhů infekce, protože postupem doby budou vzrůstat znalosti o chování koronaviru SARS-CoV-2 a o metodách léčby infekce a zmírnění jejích následků. Nakonec by mělo dojít k vyvinutí léků nebo vakcín. Je přitom obecně známo, že již nyní dochází k experimentálním pokusům léčby různými typy antivirotik (např. remdesivir nebo hydroxychlorochin), a že v některých případech taková léčba vykazuje určité výsledky.

Pokud by nebyla realizována žádná mimořádná opatření, nelze s ohledem na shora uvedené skutečnosti důvodně vyloučit, že by celkový počet nakažených v ČR mohl dosáhnout milionů osob, přičemž u statisíců osob by nemoc mohla vyžadovat hospitalizaci (kdy nezanedbatelný počet hospitalizovaných může dle stávajících poznatků vyžadovat náročnou intenzivní péči). Za oběť nákazy by tak mohly padnout desítky tisíc osob. Takové počty by zdravotnický systém ČR (a ostatně ani zdravotnický systém žádného jiného státu) nezvládl, a to i vzhledem k počtu lůžek intenzivní péče pro dospělé pacienty (tedy na ARO a JIP) a počtu ventilátorů pro dospělé, z kterýchžto kapacit je navíc část obsazena pacienty s jinými onemocněními, a pro koronavirové pacienty jich tak lze stále vyčlenit pouze část. Při překročení dostupného počtu lůžek intenzivní péče a plicních ventilátorů by se začal dramaticky zvyšovat počet obětí, který by v případě explozivního šíření infekce i při značně konzervativních odhadech mohl dosáhnout řádu stovek tisíc obyvatel ČR, přičemž by se nejednalo pouze o seniory.

Obdobná opatření, jaká jsou přijata v České republice, byla a jsou postupně přijímána i vládami jiných států. Je nutné zdůraznit, že některé země z počátku zvolily méně přísné kroky a opatření. Postupem času se ovšem ukázalo, že taková méně přísná opatření prakticky téměř nikde nefungují. Tyto vlády postupně zpříšňovaly svá opatření. Ukazuje se však, že dopad na obyvatelstvo je v takových případech horší než okamžité zavedení relativně přísnějších opatření, ke kterému došlo v České republice. Nejenže totiž počáteční mírnější přístup vede k explozivnímu rozšíření nemoci COVID-19 (viz příklady Švédska, Nizozemska, Španělska, Itálie, Velké Británie a USA) a ke ztrátám na životech prozatím v řádu tisíců až desetitisíců v jednotlivých zemích, ale nakonec vede ke stejně přísným, nebo ještě přísnějším opatřením, než byl zvolen v České republice.

Rozdílný přístup jednotlivých vlád je způsoben zejména tím, že o koronaviru SARS-CoV-2, jeho přesných vlastnostech a charakteristikách, jakož i o detailech jeho šíření a přenosu nebyly k datu vyhlášení jednotlivých opatření a ani dosud nejsou dostatečné informace. Různá opatření vlád jednotlivých zemí jsou činěna v dobré víře a se zohledněním všech dostupných informací. V průběhu pandemie nicméně prakticky všechny země západní civilizace dotčené šířením onemocnění COVID-19 postupně přistoupily ke stejným krokům jako Česká republika (tj. k vyhlášení nouzového stavu, k omezení pohybu a vstupu cizinců, k omezením maloobchodních prodejm atd.), i když v detailech se mohou přístupy jednotlivých zemí odlišovat.

Míra nejistoty a vyšší míra rizika související s epidemií COVID-19 je způsobena i tím, že se vir postupně vyvíjí a mutuje, což mění jeho vlastnosti. Genetická informace koronaviřů je totiž ve srovnání s jinými viry poměrně proměnlivá, což je jedním z důvodů selekcí různých variant viru. Zároveň se dynamicky mění rovněž poznatky o koronaviru SARS-CoV-2 a jeho vlastnostech.

Dostupné empirické údaje nicméně i tak dokládají, že nerestriktivní přístup vede k výrazně závažnějším nepříznivým následkům než přijetí omezení. Nad rámec shora uvedených zemí je typickým příkladem dosud benevolentní Švédsko, které má dle dostupných dat již více než trojnásobný počet nakažených oproti České republice, a to při více než dvanáctinásobném počtu úmrtí (zatímco počet obyvatel Švédska a ČR je téměř shodný).

Dostupná, zejména mezinárodní, srovnání dokládají, že strategie přijatá v České republice byla a je správná a přiměřená. V zásadě jediné aktivní a veřejnými orgány vymáhaná strategie společenského odstupu totiž vede ke snižování reprodukčního čísla nemoci COVID-19 a k získání kontroly nad jejím šířením, resp. k předejití explozivního šíření. Takové explozivní šíření zaznamenává na rozdíl od České republiky celá řada zemí, a to v čele s těmi, které otálely s přijetím omezení volného pohybu a veřejného setkávání.

Možné náhlé uvolnění přijatých opatření by mohlo mít nedozírné následky a v krajním případě vést až k úplnému zmaření příznivých výsledků, které byly v boji s onemocněním COVID-19 v České republice dosud dosaženy.

Od masového rozšíření viru SARS-CoV-2 a propuknutí globální pandemie onemocnění COVID-19 došlo v průběhu jen několika málo dní k bezprecedentnímu zastavení celosvětového pohybu osob. Většina zemí světa zavedla více či méně přísná omezení vstupu na svá území. Valná většina zemí vstup omezila pouze na nezbytné cesty (návrat domů občanům a cizincům s povoleným pobytem, mezinárodní dopravu, slučování rodin a přeshraniční pracovníky). Celá Evropská unie na tento postup reagovala 16. 3. 2020 koordinovaným zavedením celoplošného zákazu vstupu do Evropské unie ze třetích zemí se stanovenými výjimkami.¹ Tento zákaz byl následně prodloužen prozatím do 15. 6. 2020.

I členské státy Evropské unie postupně navzájem zavedly zdravotní a následně většina i hraniční kontroly pro vstup na svá území, které omezují vstup pouze pro vybrané kategorie. Znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích v tuto chvíli oficiálně notifikovalo 18 členských států Schengenského prostoru (z celkových 26) s tím, že řada dalších členských států Evropské unie a Schengenského prostoru zavedla další omezující opatření pro vstup. V rámci debaty v Evropské unii bylo doporučeno zajistit volný pohyb osob obdobným kategoriím jako v případě vstupu ze zemí mimo Evropskou unii a dále zajistit volný pohyb pracovníků ve vyjmenovaných sektorech.²

Česká republika se od počátku svými přijatými opatřeními omezujícími vstup nijak nevymykala světovému ani evropskému průměru. Národní i evropské předpisy umožňují nastavit pravidla pro vstup v návaznosti na opatření proti zavlečení infekčních onemocnění ze zahraničí (§ 68 zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví). V reakci

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0115&from=EN>

² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0330\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0330(03)&from=EN)

na příznivý vývoj epidemie začala Česká republika mezi prvními v rámci Evropské unie přijímat postupná uvolňovací opatření.

Uvolňování v oblasti cestování je tedy velmi obezřetné a soustřeďuje se na skutečně nezbytné důvody přicestování na území, u kterých lze akceptovat rizika spojená s možným zavlečením a způsobením případné další vlny onemocnění.

Mezi toto nezbytné cestování se dosud řadily tyto oblasti nebo profese:

- repatriace (v České republice uskutečňováno formou rozsáhlé repatriační akce od 14. 3. 2020 do 14. 4. 2020),
- mezinárodní doprava,
- diplomaté a úředníci vysláni k plnění služebních úkolů,
- servis kritické infrastruktury,
- sloučení rodiny,
- přeshraniční pracovníci,
- sezónní pracovníci v zemědělství,
- zdravotní personál a personál v sociálních službách.

Další rozvolňování je tedy v principu nastaveno na základě omezení míry rizika na straně jedné (požadavek negativního testu PCR na SARS-CoV-2) a na základě nezbytnosti přicestování na straně druhé.

Evropská unie se na Evropské radě 23. 4. 2020 dohodla na maximální koordinaci rušení opatření proti šíření COVIDu-19 na základě společného evropského plánu (Joint European Roadmap).³ Hlavní premisou pro přeshraniční režim je nejprve postupně uvolnit opatření na vnitřních hranicích a poté až na hranicích vnějších. Evropská komise v tomto ohledu představila dne 13. dubna konkrétnější vodítka pro další postup v případě vnitřních hranic, který volá po uvolňování založeném na fázích, tj. uvolňování opatření mezi regiony či členskými státy, kde je obdobná epidemiologická situace a jsou prováděna nutná zdravotní a hygienická opatření. Jakékoliv uvolňování by mělo být koordinováno a řídit se třemi hlavními kritérii (epidemiologický vývoj; ochranná opatření, včetně „*social distancing*“; a ekonomické a společenské dopady). Priorita při uvolňování by měla být dána cestování za účelem vykování profese a z rodinných důvodů. Evropská komise také doporučuje možnost nahradit plošné kontroly na hranicích cílenými, resp. namátkovými.⁴ Ve vztahu k vnějším hranicím (cestování ze zemí mimo Evropskou unii) se doporučuje nadále toto cestování omezit pouze na nezbytné cesty s ohledem na riziko druhé vlny onemocnění.

Znovuobnovení možnosti vstupu v rámci Evropské unie tedy v tuto chvíli je nastaveno v souladu s doporučeními Evropské unie pouze na:

- sloučení rodiny,
- ekonomické činnosti
 - o obchodní cesty do 72 hodin s podmínkou negativního testu,
 - o noví pracovníci z evropských zemí za podmínky testu v zahraničí, nebo ve výjimečných případech testu na území,

3

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/joint_eu_roadmap_lifting_covid19_containment_measures_cs.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_freemovement.pdf

- přeshraniční pracovníci ze sousedních zemí s podmínkou pravidelného testování jednou za 30 dní,
- studium
 - přeshraniční žáky a studenty ze sousedních zemí za podmínky pravidelného testování jednou za 30 dní,
 - noví studenti z členských zemí Evropské unie za podmínky testu v zahraničí, nebo ve výjimečných případech testu na území.

Znovuzavedení možnosti vstupu ze třetích zemí je nyní navrhováno tak, aby bylo plně v souladu s doporučením Evropské komise, které potvrdily závěry Evropské rady a nově se tak zavádí možnost vstupu pro další kategorie:

- vědeckí pracovníci,
- sloučení nejbližší rodiny i u cizinců z třetích zemí.

Opatření pro účely cestování ze třetích zemí je nicméně kompletně vázáno na podmínku negativního testu na SARS-CoV-2 před přicestováním. Ve výjimečných případech lze test uskutečnit až na území České republiky.

Zároveň nadále platí jak pro cizince, tak i pro navracející se české občany omezení volného pohybu na území České republiky, 14 dní po návratu ze zahraničí. Každá osoba, která na území České republiky, vstoupí přes hranice (bez ohledu zda s testem či bez něj) a které nebude nařízena karanténa, musí dodržet pravidla omezeného volného pohybu osob (tedy pohyb na území pouze z předem vymezených důvodů). I v tomto případě je hlavním důvodem zejména nepřesnost testování a s tím spojená nutnost omezení rizika přenosu po inkubační dobu.

Aby byla Česká republika připravena na postupné další uvolňování, je v předloženém materiálu navrženo pokračovat ve správních řízeních, u kterých lze očekávat další postupné rozvolňování a u kterých je to s ohledem na situaci v jednotlivých zemích možné.

Rozvolňování v oblasti krátkodobých pobytů (turistika) je nyní předmětem koordinace v rámci Evropské unie a bilaterálních jednání, zejména z důvodu tlaku členských států, pro které je turismus klíčovou ekonomickou oblastí. Evropská komise ve svých vodítcích z 13. 5. 2020 doporučuje možné obnovení turistických aktivit až na základě zvážení a provádění řady opatření, jako např. nízký počet nakažených osob, dostatečné zdravotní kapacity, silný monitoring, testovací kapacity či koordinace a komunikace.⁵

Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA
ministr zdravotnictví

podepsáno elektronicky

⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_tourismservices_healthprotocols.pdf